

Православний Голос Люблина

Бюлетень Православної Парафії свт. Петра (Могили) в Любліні
- української православної громади Люблина

Люблин

№ 11 (73)

Жовтень 2008 р.Б.

www.ukrorth.lublin.harazd.net

**70-і роковини акції руйнування
православних храмів
на Холмщині та Південному Підляшші
в 1938 році**

**Православна Парафія свт. Петра (Могили) в Любліні
для української православної громади**

належить до Люблінського благочиння Люблінсько-Холмської єпархії
Автокефальної Православної Церкви в Польщі

Настоятель парафії: **о. прот. Мирослав Вишневський**

Священики-емерити: о. митр. прот. Володимир Ходак та о. Миколай Банковський

Диригент парафіяльного хору: **чтець Олексій Куций**

Церковний староста: **Григорій Купріянович**

Парафіяльний храм:

церква Воздвиження Чесного Хреста Господнього,
що міститься у Православному Домі Соціальної Допомоги
Люблінсько-Холмської єпархії в Любліні (ul. Dolińskiego 1).

Поштова адреса:

Parafia Prawosławna pw. św. Metropolity Piotra (Mohyły) w Lublinie
ul. Dolińskiego 1
20-127 Lublin

E-mail: ukrorth-lublin@wp.pl

Інтернет: <http://www.ukrorth.lublin.harazd.net>

Українське Товариство в Любліні

Люблінсько-Холмська православна єпархія

запрошують на

поїздку по Холмщині слідами зруйнованих храмів

*Маршрут поїздки проходить місцями, важливими
для української культури та традиції на Холмщині.*

14 жовтня 2008 р. (вівторок)

Траса поїздки: **Люблін – Холм – Грубешів – Турковичі** (Св.-Покровський монастир) – **Сагринь** (могила українських жертв 1944 р.) – **Ласків** (могила українських жертв 1944 р., місце спочинку свмч. Лева Коробчука) – **Крилів** (місце по церкві, зруйнованій у 1938 р.) – **Пригоріле** (місце по церкві, зруйнованій у 1938 р.) – **Голуб'є** (цвинтар, місце по церкві, зруйнованій у 1938 р.) – **Довгобичів** (православна церква св. Симеона Стовпника, яка зараз реставрується) – **Пиняни** (місце по церкві, зруйнованій у 1938 р.) – **Томашів Люблінський** (церква св. Миколая) – **Замостя – Холм – Люблін.**

У програмі поїздки:

-участь у святі Покрова Пресвятої Богородиці у нововіродженому Турковицькому Св.-Покровському жіночому монастирі,

-участь у урочистості посвячення хреста на місці церкви в Пинянах, зруйнованої в 1938 р.

ПОЇЗДКА БЕЗКОШТОВНА

Виїзд із Любліна з-під Хресто-Воздвиженської церкви (ul. Dolińskiego 1) о 7.00 год.

Зголоситися на поїздку можна, зателефонувавши за номерами **668 824 250** та **662 643 100**, або через e-mail: ukrainians_lublin@wp.pl Координатор поїздки: **Андрій Єкатеринчук**

Проект реалізується завдяки дотації Міністра внутрішніх справ і адміністрації РП.

Projekt jest realizowany dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji RP.

70-І РОКОВИНИ АКЦІЇ РУЙНУВАННЯ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВ НА ХОЛМЩИНІ І ПІВДЕННОМУ ПІДЛЯШШІ В 1938 РОЦІ

ЦЕНТРАЛЬНІ ВІДЗНАЧЕННЯ

ХОЛМ 12-13 ЖОВТНЯ 2008 РОКУ

Програма центральних відзначень

12 жовтня 2008 р. (неділя) 10.00

Божественна Літургія

Посвячення пам'ятного знаку в 70-і роковини акції руйнування православних церков на Холмщині і Південному Підляшші

ПРАВОСЛАВНА КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА СВ. ІВАНА БОГОСЛОВА, UL. SIENKIEWICZA 1

12 жовтня 2008 р. (неділя) 15.00

Концерт-реквієм у 70-і роковини акції руйнування православних церков на Холмщині і Південному Підляшші в 1938 р.

ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В ХОЛМІ, UL. WOJSKAWICKA 8B (AULA INSTYTUTU NEOFILOGII)

13 жовтня 2008 р. (понеділок) 9.00

Міжнародний науковий симпозіум «Акція руйнування православних церков на Холмщині і Південному Підляшші в 1938 р.

– обставини, перебіг, наслідки»,

організатори: Люблинсько-Холмська православна єпархія, Українське Товариство в Люблині, Державна вища професійна школа в Холмі

ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В ХОЛМІ, UL. POCZTOWA 54A (AULA, BUDYNEK C)

13 жовтня 2008 р. (понеділок) 18.00

Відкриття виставок «1938. Акція руйнування православних церков на Холмщині і Південному Підляшші» та «Ікони з неіснуючих церков Холмщини з фондів Холмського музею», а також презентація книжки *1938. Акція руйнування православних церков на Холмщині і Південному Підляшші (Холм 2008)*,

організатори: Люблинсько-Холмська православна єпархія, Українське Товариство в Люблині, Холмський музей

КАПЛИЦЯ СВ. МИКОЛАЯ – ВІДДІЛ МИСТЕЦТВА ХОЛМСЬКОГО МУЗЕЮ, UL. ŚW. MIKOŁAJA 4

Організатори: Люблинсько-Холмська православна єпархія, Українське Товариство в Люблині

Урочистості відбуваються за фінансової підтримки Міністра внутрішніх справ і адміністрації Республіки Польща та Державного бюджету України (Програма 1401150), а також Управління міста Холм.

**Архипастирське послання
православного архиєпископа Люблинського і Холмського**

Всечесному Духовенству, Боголюбивому Чернецтву
та всім вірним Люблинсько-Холмської єпархії
з нагоди 70-х роковин сумнозвісної акції
руйнування православних храмів
на Холмщині та Південному Підляшші в 1938 році

Улюблені у Христі Брати і Сестри!

2008 рік у житті нашої єпархії проходить у тіні подій з-перед 70-ти років, у тіні сумного 1938 року. Нашим обов'язком є пам'ять про ці трагічні події, котрі так значимо вплинули на долю Святого Православ'я та православних вірних на Холмсько-Підляській землі. Під час так званої колонізаційно-ревіндикаційної акції в 1938-1939 роках Православна Церква зазнала на Холмщині й Підляшші небувалих переслідувань. Наших вірних примушували покидати православну віру, піддавали їх утискам і дискримінації, змушували відмовлятися від традиції, мови і культури предків. Найбільш драматичним періодом стали травень, червень та липень 1938 р., коли зруйновано на нашій землі понад 120 храмів Божих.

Ці роки стали часом особливого свідчення віри і подвигу наших благочестивих предків. Нагадаймо слова, якими зверталися до них у липні 1938 р. православні ієрархи у виданому з приводу руйнування церков посланні Священного Собору Єпископів нашої Церкви: «Подяку складаємо Вам і висловлюємо признання від імені всієї Православної Церкви в Польщі й засвідчуємо перед Вами наш спільний біль із приводу Ваших утрат. Віримо, що разом із нами розділяють Вашу печаль також Ваші побожні предки, котрі знаходили, може, єдину втіху від житейських турбот у тих церквцях, що їх так жорстоко й нещадно знищено». Згадаймо і ми у своїх молитвах наших предків – всіх ісповідників і подвижників Холмсько-Підляської землі.

У 1938 р. людська рука була піднесена на святість. Пам'ятаймо, що тоді нищили не просто споруди, матеріальне добро, але святині, місця, де совершалася Безкровна Жертва, – Божі храми. Як писав св. апостол Павло: «Коли хто зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог, бо храм Божий свят» (1 Кор. 3, 17). Ми як православні християни повинні, незважаючи ні на що, зі смиренням і любов'ю прощати «винуватцям нашим», не наповнювати своїх сердець ненавистю, але любов'ю.

Водночас повинні ми зберегти пам'ять про наших благочестивих предків та їхній хрест, котрий понесли вони 70 років тому. Мусимо зберігати і формувати свою історичну пам'ять, якнайбільше знати про те, що відбулося у 1938 р. Записуймо спогади і свідчення нечисленних уже свідків цих подій. Передаваймо це все молодому поколінню.

Відзначення 70-х роковин руйнування церков проходять у нашій єпархії широкомасштабно. У багатьох парафіях відбулися з цієї нагоди скорботні урочистості. Створено виставку про ці події, котра побувала вже в багатьох місцях нашої єпархії, а також за її межами. Історична інформація, фотографії і свідчення про руйнування церков доступні в інтернеті на сторінці, створеній нашою єпархією. Незабаром під патронатом Президента Республіки Польща вийде книжка про ці трагічні події. Ми повинні використовувати всі ці можливості поширити свої знання про цю трагічну сторінку історії нашої Церкви і народу.

Звершенням цього річчя нагадувань цих сумних роковин стануть центральні відзначення в Холмі, що проходять незабаром – 12-13 жовтня ц. р. Усіх, хто може, закликаю взяти участь у цих урочистостях, які будуть свідченням нашої історичної пам'яті та прив'язаності до Святого Православ'я. Різноманітна програма цих відзначень складається з наукового симпозиуму, відкриття виставок, концерту-реквієму та, зокрема, урочистої Літургії, яку очолить предстоятель нашої Церкви, син Холмської землі, Блаженніший митрополит Сава. У Холмі також буде споруджений нашими спільними зусиллями пам'ятний знак, який стане матеріальним виміром нашої пам'яті про події 1938 р.

Всечесні Отці, боголюбиві Монахи та Монахині, дорогі Брати і Сестри!

Нехай пам'ять про цю велику трагедію нашої Церкви, котра відбулася в 1938 р., стане для нас імпульсом для посиленого свідчення Святого Православ'я. Нехай вона усвідомить нам необхідність збереження прадідівської віри, своєї рідної мови, культури, традиції – всього того, чого хотіли позбавити наших предків у 1938-1939 рр.

«Дух мудрості й розуму. Дух правди і сили. Дух знання і благочестя» (Іс. 11,2) нехай перебуває з усіма Вами.

Амінь.

*Смирений
+ Амель,
православний архієпископ
Люблинський і Холмський*

Люблин-Холм, 5 жовтня 2008 р.

Поетичний куточок

Світлана Бакун

1938

*Присвячую всім жертвам переслідувань
Православної Церкви
на Холмщині і Південному Підляшші
1938 року*

На всі свята і кожної неділі
У православних церквах дзвони б'ють.
Скликають всіх на Божі Літургії,
Щасливі люди з радістю ідуть.

Родини із малими діточками,
В старенькім віці й зовсім молоді,
Спішать до Бога у Господні храми,
Здається, що ось так було завжди.

Та пам'ять повертається в минуле,
Де сім десятиліть тому назад
Вся Холмщина у розпачі здригнулась
Від величезних, непоправних втрат.

Був горе-план у польської держави
Створити в краї свій лише народ,
Щоб люди українські, православні
Взяли новий, католицький обряд.

І ширилась фальшива пропаганда,
А в пресі появлялися статті,
Що українці – небезпечна банда
В Південному Підляшші й Холмщині.

Та ніби винна Церква Православна,
Бо грізна у діяльності своїй,
Що українці тут живуть оддавна
І покоритись мають волі цій.

Всіх підпрягли, й поліцію, і військо,
В переконанні мав би бути «толк»,
Щоб не звучала мова українська
А церква називалася «костьол».

І навіть влаштували урочистість
Для тих, хто визнає католицизм.
Хто залишив у вірі душі чисті
Пізнав доволі утисків і грозьб.

www.cerkiew1938.pl

www.kholm1938.net

1938

інтернет-сервіс

про акцію руйнування православних храмів
на Холмщині та Південному Підляшші в 1938 році

Їм не давали спокою і днини,
Чинили так, щоб в страхові жили.
Щоб не було спокійної хвилини
Та вбити людям віру не змогли.

І стали Церкви Божі закривати,
Священиків відстороняти геть.
А хто сміливо став протестувати –
Того біда чекала, або й смерть.

Щоб завершити акцію безправну,
Пішли на крок жорстокий, нелюдський,
Бо стали руйнувати Божі храми
І оскверняти цвинтарі людські.

Немов вовки кидались на святині
І злісно розривали на шматки,
Виймали вікна, підривали стіни
Хрести ламали, били куполи.

В жорстокім гніві нелюди-людиська
Святі ікони кидали в вогонь.
Палили все, що кидалось в очиська,
Забувши, що на небі є Господь.

А вірні омивалися сльозами
І груди тиснув невимовний жаж.
Кидались спасати Божі храми,
Хоч чатував довкола дикий страх.

Їх били міцно в голову і спину
Та силою тягнули від вогню.
Аж кров текла у кожної людини
Було, що навіть пхали у тюрму.

Два місяці палили, руйнували,
Був в пеклі поневолений народ.
Прости їм Боже, бо вони не знали,
Що міцно кривдять ближнього свого.

Затьмаривсь розум і осліпли очі,
Вони з людей змінились в звірину.
Як хижак тинялись дні і ночі,
Бо проти неба почали війну.

Забракло їм і розуму, і сили,
Даремними старання їх були,
Бо церкви православні залишилися
На знищених знов нові піднялись.

Стоять і так завжди стояти будуть,
Аж поки земля й небо не минуть.
І є у тих Церквах побожні люди,
І українська мова там звучить.

Один Господь, одна велика правда,
Що може проти Бога чоловік?
Правдива наша віра православна
Жила, живе і житиме повік.

Люблин, 2008 р.

Пожертву на видання цього номеру бюлетеня «**Православний Голос Люблина**»
склали Марія та Григорій Купріяновичі.

Православний Голос Люблина

Бюлетень Православної Парафії свт. Петра (Могили) в Любліні - української православної громади Люблина
Настоятель Православної Парафії свт. Петра (Могили) в Любліні: **о. прот. Мирослав Вишневецький**.
Редактор бюлетеня: **Григорій Купріянович**.
При творенні часопису співпрацювали: Андрій Савенець (мовна редакція), Дмитро Шевчук (інтернет), Марія Купріянович.

Програма богослужінь
у православної парафії свт. Петра (Могили) в Люблині
для української православної громади
жовтень 2008 р. Б.

4 жовтня, субота

18⁰⁰ Вечірня

5 жовтня, Неділя 16-а по П'ятидесятниці

9⁰⁰ Божественна Літургія

Молебен на початок нового академічного року
після служби культурологічний семінар з доповіддю д-ра Д. Шевчука
Князь К. В. Острозький - оборонець Українського Православ'я

11 жовтня, субота

18⁰⁰ Вечірня

12 жовтня, Неділя 17-а по П'ятидесятниці

9⁰⁰ Божественна Літургія

після Літургії зустріч при чаю
Цього дня в Холмі відбуваються Центральні відзначення 70-х роковин акції руйнування православних церков на Холмищині і Південному Підляшші в 1938 році (програма відзначень - стор. 3). З Люблина до Холма їхатиме автобус з прочанами на ці урочистості, виїзд з-під кафедральної церкви о 8.30 год.

14 жовтня, вівторок. Покрова Пресвятої Богородиці

10⁰⁰ Зустріч архиєрея (ТУРКОВИЦЬКИЙ МОНАСТІР)

Архиєрейська Божественна Літургія (ТУРКОВИЦЬКИЙ МОНАСТІР),
яку очолить архиєпископ Люблинський і Холмський Авель

Цього дня відбувається поїздка по Холмищині слідами зруйнованих храмів, виїзд з Люблина з-під Христо-Воздвиженської церкви о 7 год. (програма - стор. 2).

18 жовтня, субота

18⁰⁰ Вечірня

19 жовтня, Неділя 18-а по П'ятидесятниці. Св. апостола Фоми

9⁰⁰ Божественна Літургія

після Літургії зустріч при чаю

25 жовтня, субота

17⁰⁰ Всенічне Бдіння (КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА)

26 жовтня, Неділя 19-а по П'ятидесятниці. Люблинської ікони Божої Матері.
Парафіяльне свято кафедральної православної парафії в Люблині

10⁰⁰ Божественна Літургія (КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА)

Хресний хід (КАФЕДРАЛЬНА ЦЕРКВА)